



VAARTOCHT KM



Deze sfeerfoto is gemaakt tijdens de vaartocht in november aan boord van Zr.Ms. Evertsen waar 12 vrijwilligers van het museumschip Mercurur aan deelnamen. Het was een mooie, beetje grijze dag met een gladde zee. Drukke dag voor de Evertsen die niet alleen 'schip van de wacht' was, maar ook nog helikopterkwalificaties met de NH90 moest uitvoeren. Een goed moment om te laten zien hoe de NH90 oogt. Maar gewoon een dag op zee is op zich al een cadeautje.

CEES DE JAGER IN GESPREK MET...



Deze eindejaars aflevering maken we kennis met:

**BERT
VINGERHOED**

Vrijwilliger aan boord van de Mercurur en..... zanger.

Graag maak ik van deze gelegenheid gebruik om iets over mijn achtergrond te vertellen en mijn motivatie om vrijwilliger te zijn aan boord van de Mercurur. Ik ben één van de weinige vrijwilligers die persoonlijk geen band met de Koninklijke Marie of iets anders maritiems heeft of heeft gehad. Mijn vader was wel een marineman. Hij diende 30 jaar bij de Marine, van 1939 tot 1970. Tijdens de oorlog diende hij in Groot Brittannië en Nederlands Indië.

Zelf heb ik 37 jaar in de grafische sector gewerkt en ben ik door een reorganisatie zonder werk geraakt. Ik ben toen eerst als vrijwilliger gaan werken in een verzorgings-



HISTORIE VAN DE MERCURUR 5

Na de ongelukkige reis naar de Schotse wateren, gesleept door de sleepboot Westgat, werd in de daaropvolgende zomerperiode alles in het werk gesteld om de diesels weer bedrijfsklaar te krijgen. Medio augustus 1975 was dat weer zover en kon de Mercurur de Potvis vergezellen voor torpedobeproevingen in de Noorse wateren. Daarna werd een groot deel van september gebruikt om de bijzondere reis voor te bereiden naar Florida en de Bahamas voor de ondersteuning bij de sonar- en torpedobeproevingen door wederom de Potvis. Het schip en de boot vertrokken op maandag 22 september met rustig, droog, zonnig maar vrij koel weer uit Den Helder op weg naar de Azoren. Een week later werd er gebunkerd in Ponta Delgada (Azoren). Weer anderhalve week later, op woensdag 8 oktober kwam het schip in Hamilton (Bermuda) aan om olie en victualiën te laden. De reis werd daarna voortgezet met bestemming Fort Lauderdale om 6 dagen later af te meren in Port Everglades (FL).

tehuis en heb daar uiteindelijk een vaste baan gekregen. Dit op zich toch vrij intensieve werk ben ik blijven doen tot mijn pensioenering. Toen viel mijn oog op de Mercurur. Eigenlijk nooit geweten dat het schip geheel door vrijwilligers wordt gerund, terwijl ik op loopafstand woon! Ik heb het zeer naar mijn zin aan boord en heb al veel geleerd van de collega's. Ik doe veel aan het onderhoud, verven, schuren, schoonmaken, maar ik geef ook rondleidingen en assisteer bij partijen of kinderverjaardagen. Al doende leer en hoor ik veel over het leven binnen de Koninklijke Marine of de maritieme wereld in het algemeen. Daarnaast probeer ik mijn kennis

Dan begint de sonar- en torpedobeproevingperiode in het interessante gebied waar de passerende golfstroom zich tussen Florida en de Bahamas door perst. Van vrijdag 7 tot maandag 17 november werd er gepauzeerd om de gegevens te verwerken en lag de Mercurur tussen de cruiseschepen afgemeerd in de haven van Nassau (zie foto).

Na de periode in Nassau volgde nog een korte periode op zee en nog een bunkerbezoek aan Port Everglades. Daarna ving de terugreis aan langs dezelfde stops als de heenweg om op zaterdag 20 december bij een temperatuur rond het vriespunt weer in Den Helder te arriveren. Vervolgens ging het schip weer in winterslaap en onderhoud. Het volgende jaar 1976 begint dan weer met een licht exotische reis van medio februari tot medio maart naar de omgeving van de straat van Gibraltar met bezoeken aldaar en een bezoek aan Tanger (noordelijke haven van Marokko) van 21 tot 25 februari. Daarna wordt het wat minder exotisch qua programma.

te verrijken door veel na te zoeken op het internet. Dit helpt me weer bij de rondleidingen. Hoogtepunten waren voor mij de vaardagen aan boord van de marineschepen Amsterdam en Evertsen en het bezoek aan de Karel Doorman tijdens de havendagen in Rotterdam. Een geheel andere activiteit is mijn lidmaatschap van het Donkozakkenkoor. Op de website van het koor www.donkozakkenkoor.nl kunt u daar meer van zien.





HERINNERINGEN AAN DE FLORIDA - BAHAMAS REIS 1975

Een paar opvarenden aan boord van Hr.Ms. Mercurius tijdens deze reis in 1975 zijn nu nog vrijwilliger aan boord van het huidige museumschip Mercurius. Desgevraagd hebben ze een paar herinneringen opgetekend. Het was een bijzondere reis voor de Mercurius. Niet alleen ging het schip na 20 jaar even terug naar het land van herkomst, maar het was ook een reis die voor het schip zo uitzonderlijk was dat de bemanning koste wat kost mee wilde.

Er waren er die daar een groot geldbedrag voor hadden gespaard.

Uiteraard zijn niet alle herinneringen na bijna 40 jaar direct meer voor handen, maar het was een bijzondere reis die we niet snel zullen vergeten. De weken voorafgaand aan de reis waren druk en hectisch. Er werden extra brandstof- en drinkwatertanks bijgeplaatst. Er heerste een merkbare spanning onder de bemanning in het vooruitzicht van dit avontuur. Op maandag 22 september 1975 was het dan zover dat we vertrokken op weg naar Portland voor een korte pauze. De daaropvolgende stop was Ponta Delgada op de Azoren voorafgaand aan het eerste stuk van de oversteek. Hier kregen we een avond de kans om eens stevig de wal op te gaan en een aanbevolen disco te bezoeken. Na drankjes, gezelligheid en een dansje kwam janmaat er echter achter dat we die avond onze aandacht en geld deels hadden besteed aan dames die geen echte dames bleken te zijn. Dat liep uit op enig handgemeen en een overhaaste vlucht terug aan boord. De volgende ochtend weer snel vertrek naar zee.

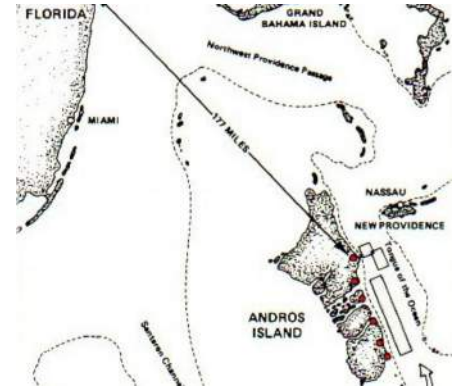


Toen we de Azoren achter ons hadden gelaten, kwamen we in zwaar weer terecht door de invloed van passerende hurricanes. Even eerder was hurricane Faye westwaarts getrokken en wij hadden toen vermoedelijk last van hurricane Gladys die daar direct achteraan kwam. Het resulteerde er in dat we met flinke vertraging na 8 dagen aankwamen in Hamilton op Bermuda waar we afmeerden in een oude Britse 'dockyard'. Het bezoek aan dit eiland was weer van korte duur, bunkeren en vers voedsel laden en de volgende dag, 9 oktober gingen we weer op pad naar Nassau, de hoofdstad van de Bahamas. Een prachtige haven met veel cruiseschepen en de nodige toeristen. We hadden hier goede contacten

met de bemanning van de Nederlandse cruiseschepen. Opmerkelijk vonden we het houtsnijwerk dat werd aangeboden en waar de bevolking wat mee verdiende. Overall kwam je totempalen tegen. Na een paar dagen ontspannen met o.m. bezoeken aan natuurparken vertrokken we naar Fort Lauderdale. Een van de betere havens die je kan wensen.



We hadden hier snel onze draai gevonden, alleen met de temperatuur had menigeen het moeilijk; overdag ver in de 30°C en 's avonds een fikse afkoeling waardoor het dan behoorlijk koud kon zijn in ons "kort wit". We leerden er in een disco een paar aardige mensen kennen waarvan er één een zeiljacht had. We werden uitgenodigd om eens te komen kijken, waar we wel oren naar hadden. We werden de volgende dag keurig opgehaald, maar kwamen er toen achter dat het jacht op de wal lag en hoog nodig onderhoud nodig had aan het onderwaterschip. Toen kwam de aap uit de mouw. Meneer dacht een paar krachten aan de haak te hebben geslagen om de boot te helpen verven. Die boot hebben we weten af te houden met een vage suggestie dat we daar nog op zouden terug komen. Desondanks kregen we bij hem thuis een rijkelijk voorziene BBQ voorgeschoteld en later werden we weer keurig aan boord teruggebracht. Na dit weekend vertrokken we naar Andros op het grootste eiland van de Bahamas. Hier heeft de USNavy een "onderwater test en evaluatie centrum". Hier kunnen allerlei metingen en afregelingen worden verricht op het gebied van sensoren en wapensystemen. Hier gingen we de torpedolanceringen doen met de Potvis.



Andros is een prachtig eiland met veel ongerepte natuur, maar verder met weinig faciliteiten. De USNavy had evenwel speciaal voor ons een soort toko op de beach geplaatst waar het na vastwerken uitstekend toeven was met een hapje en een koel drankje. Ook was er voor een pendeldienst gezorgd zodat je niet over een gebied hoefde te lopen met landkrabben waarvan sommige een afmeting hadden van wel 2 meter. Niet prettig om daar tussen verzeild te raken. Ook gingen we met de motorsloep wel eens vissen langs het rif. Menig barracuda is daar gevangen.

Het lijkt wel of we op een cruisereis waren, maar dat is natuurlijk niet zo. Regelmatig voeren we uit om de Potvis te assisteren met de torpedolanceringen. Tijdens één van die lanceringen ging het mis en bleef de torpedo half in de buis zitten; een "knijploper". De torpedo zat muurvast. Samen met de toegevoegd torpedo-officier hebben we vanuit een zodiac rubberboot die torpedo weer los kunnen krijgen.



Tussen de bedrijven door zijn we nog één keer weer een weekend naar Nassau geweest. Na een zestal weken in dit gebied waren we weer aan de terugreis toe. Via Fort Lauderdale zijn we langs dezelfde havens als op de heenweg teruggevaren. Op die terugweg kregen we nog een "klein" probleem. De afdichting van bakboordsschroefasbus begon te lekken en dat werd steeds erger. Met continu pompen werd het water buiten gehouden en bereikten we op zaterdag 20 december veilig Den Helder zodat we op tijd waren voor de kerstdagen.



BRAND - PREVENTIE - OEFENING

Brand aan boord blijft het schrikbeeld voor elke opvarende. Afgelopen zomer woedde er een behoorlijke scheepsbrand in Scheveningen aan boord van de hektrawler SCH 118 en recent aan boord van "staand want" visser SCH 14 (foto Dick Teske), afgemeerd naast de Mercurius. Brand voorkomen staat dan ook hoog op de prioriteitenlijst; ook aan boord van Ex Hr.Ms. Mercurius. Naast voorkoming van brand is oefening in de bestrijding ervan essentieel. Verschillende groepen van de regionale brandweer maken dan ook geregeld gebruik van de oefenfaciliteiten aan boord van de Mercurius.

Bij de brand aan boord van de SCH 118 is weer eens gebleken dat brandbestrijders bij een scheepsbrand vaak voor problemen worden gesteld waarop zij niet of nauwelijks zijn voorbereid. De SCH 118 brand kon uiteindelijk dankzij externe expertise worden bedwongen. Mogelijk door deze ervaring zijn de oefeningen door de regionale brandweer aan boord van de Mercurius toegenomen. Door alle nauwe doorgangen, deuren en luiken is de Mercurius een ideaal platform voor dergelijke training. We spraken hierover met Jan Koudijs, oud brandweerman bij de Kon. Luchtmacht en al jaren vrijwilliger aan boord van de Mercurius. Een aantal oud-collega's van hem werkt nu nog bij de brandweer van Haaglanden.



"Het is een goede zaak dat de brandweer komt oefenen aan boord van de Mercurius. Een scheepsbrand is niet te vergelijken met de calamiteiten waarmee een brandweerman doorgaans wordt geconfronteerd. Zelf heb ik weliswaar mijn dienstplicht in 1958 en '59 bij de KM vervuld als vliegtuigmakermagazijnbeheerder (zowel op Valkenburg en De Kooy als de Karel Doorman), maar ben daarna in dienst getreden bij KLu en brandweerspecialist geworden. Ik heb daarvoor een basisopleiding in Nijmegen en daarna de brandweerschool in Arnhem gevolgd. Ik werd aanvankelijk geplaatst op vliegveld Ypenburg, maar kreeg daarna mijn langste plaatsing (10 jaar) op Soesterberg. Hier kreeg ik veel van doen met

de Amerikaanse luchtmacht die daar destijds (van 1954 tot '94) een fighter squadron had gestationeerd; het 32nd Tactical Fighter Squadron. Ik heb daar veel meegemaakt, allerlei soorten militaire en burgervliegtuigen gezien, donorvluchten en als een van de eersten het toen nieuwe "stealth"-vliegtuig voorbij zien komen. In mijn tijd opereerden de Amerikanen op Soesterberg met de F15 Eagle. Op de basis werd ook altijd een Quick Reaction Alert eenheid klaar gehouden om eventuele Sovjet vliegtuigen te onderscheppen. Toen de Golfoorlog uitbrak werd de basis hermetisch gesloten en vlogen de F15's met steun van tankervliegtuigen af en aan naar het Midden-Oosten. Ik heb daar nog een mooie oorkonde aan overgehouden en een prestatiebeloning. Toen ik in 1993 met eervol ontslag ging, besloot ik vrijwilliger te worden aan boord van de Mercurius. Niet meer in de rol van brandweerspecialist, hoewel ik daar natuurlijk nog wel oog voor heb. Zo zie ik met genoegen de oefeningen door de brandweer en hun worsteling om in een onbekend en (zogenaamd) duister schip hun weg te vinden. Hoewel we geen grote branden kunnen blussen met de eigen bemanning, moeten we wel zelf in staat zijn een initiële brand aan te pakken met de beschikbare blusmiddelen en, in geval van een slachtoffer, hulp te verlenen."



EX HR.MS.MERCUUR AANGEPAST AAN DE MILIEU-EISEN

De resultaten van de Internationale conventie over verontreiniging in zee in 1973 en 1978 werden vastgelegd in MARPOL 73/78. Die regels werden nationaal vertaald in een "Scheepsafvalstoffenbesluit" en lokaal tot de "Verordening Scheveningse Haven 2008". Zonder u verder lastig te vallen over de teksten in alle regelgeving, komt het erop neer dat de Mercurius nu in 2014 voldoet aan die regels dankzij de Firma Qua-vac uit Almere. Het schip heeft nu een opvangsysteem gekregen voor "zwart" (toiletten) en "grijs" water (douches, kombuis etc) en is met een



slang aangesloten op het riool in de steiger. Deze aanmerkelijke verbetering is te danken aan de heren Cees Lam (die de materialen beschikbaar stelde namens Qua-Vac), Maikel de Meijer (die een en ander coördineerde) en het drietal op de foto (Elmar Baskens, René Bouthoorn en Johnny Geraets) die de gehele installatie hebben uitgevoerd. Ook niet te vergeten onze eigen commandant Willem van Kakerken die het ontwerp grotendeels maakte en de voorbereiding aan boord verzorgde. Tenslotte moet ook John Hilberding van Gemeente Den Haag worden genoemd die de walaansluiting verzorgde. Het was een groot genoegen om deze buitengewoon gemotiveerde groep aan boord te hebben gehad en onze dank gaat uit naar de firma Qua-Vac die bereid was deze installatie werkend te doneren. Hieronder een foto van de doorvoer van de afvoerpijp door de scheepshuid en de daarop aangesloten afvoerslang aan de buitenzijde.





Navy News

Stichting Behoud
Maritieme Monumenten
Netherlands Maritime Trust

Jaargang 2014, editie december

SCHENKINGEN



Op het G-dek in de voormalige "motorwerkplaats" begint zich de "Mariniers Expositie" af te tekenen. De laatste aanwinst is een schenking door mevrouw P. de Brabander Sier bestaande uit een uniform met witte koppel die heeft toebehoord aan de overleden marinier 1ste kl Coen Sier. Ook zijn er boeken over het Korps Mariniers geschenken. Hoewel er aan boord van de Mercuur, of daarvoor de Onverschrokken, nooit mariniers hebben gediend, is een ruimte met aandacht voor het Korps passend bij de huidige organisatie van de Koninklijke Marine. De 'blauwe' en de 'groene' marine is tegenwoordig geïntegreerd in één organisatie. Het ligt dan voor de hand dat we dat aan boord van de Mercuur tot uiting brengen. We gaan mogelijk nog wel op zoek naar een sponsor voor deze ruimte om er wat meer inhoud aan te geven.



Beste begunstigers van de Mercuur. Uiteraard hopen wij ook volgend jaar weer op uw ondersteuning van dit unieke schip. Door onzekerheid over een dokbeurt voor het schip zijn we dit jaar niet aan een begunstigersdag toegekomen. Nu er meer over een dokbeurt bekend is, zijn we voornemens na terugkeer daarvan een bijeenkomst te organiseren. Dat zal dan tevens de uitgestelde viering van het 60-jarig bestaan van het schip worden. In elk geval hopen we u volgend jaar bovenstaand pasje weer te kunnen sturen. Kijkt u ook nog even op de website bij 'begunstiger'. Onder 'informatie' vindt u het banknummer - NL68INGB0000011212

TERUGZIEN EN EEN VOORUITBLIK

In 2014 is er veel gebeurd aan boord van de Mercuur. Het meest ingrijpend was uiteraard het overlijden van twee markante vrijwilligers: Karel Joustra en Hans van Norden. Dit waren gevoelige gebeurtenissen voor de vrijwilligers van de Mercuur. Ook vanuit een organisatorisch oogpunt is zo'n verlies gevoelig, want we hebben zoveel mogelijk handen nodig om de Mercuur te behouden. Hoewel we gelukkig ook een paar nieuwe vrijwilligers konden begroeten, blijft er dringend behoefte aan meer aanwas. De belangstelling om iets aan boord te organiseren is weer wat teruggekomen na een periode van teruggang. Het bedrijfsresultaat was dit jaar dan ook al weer iets beter dan vorig jaar.

Om deze omzet te behouden in de komende jaren of een nog beter resultaat te halen bij meer vraag, is het dringend noodzakelijk dat er meer vrijwilligers komen. We hopen dan ook dat u, lezer, ons helpt bij de werving.

Als u naar het schip komt kijken, moet het opvallen hoe goed de bovenbouw in de verf zit. Dat is ook dank zij inspanning van onze vrijwilligers. Toch zijn zij niet in staat met de beperkte middelen alles te doen. Een aantal delen van het schip heeft een meer ingrijpend onderhoud nodig. We zullen daarvoor een vorm van sponsoring trachten te vinden. Een belangrijk gesponsord project is dit jaar juist opgeleverd; de opvang van zwart en grijs water aan boord in een tank en afvoer op het gemeentelijk riool. Hiermee zijn alle toilet-, douche- en gootsteenuitlaten naar buitenboord nu afgesloten en voldoet de Mercuur aan de geldende milieueisen.

Dit jaar heeft de SBMM ook toestemming gekregen om de Mercuur weer een volgende periode te mogen afmeren in de Scheveningse haven. Tevens is er nu definitief uitzicht gekomen op een dokbeurt die vermoedelijk volgend jaar plaatsvindt. Een dokbeurt begint zo langzamerhand noodzakelijk te worden om zonder problemen weer een periode langszij aan te kunnen.

Samenvattend, als we in staat zijn om een voldoende aantal vrijwilligers te blijven interesseren voor de Mercuur en de aandacht te behouden van onze begunstigers in de komende jaren, dan zijn we ook in staat om dit unieke maritieme erfgoed te behouden. Wij wensen u en de Mercuur alle goeds voor het volgende jaar.

COLOFON

Navy News

Is een uitgave van de
Stichting Behoud
Maritieme Monumenten

Telefoon (schip) 070-3540315

Bezoekadres:
Doctor Lelykade (t.o. nr 10a)
2de Binnenhaven
Scheveningen

Correspondentieadres:
Postbus 84071
2508 AB Den Haag
Bank: NL68INGB0000011212

Website: www.museumschip-mercuur.nl
E-mail: museumschip.mercuur@planet.nl

